

Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=29189>

Özet

Posttravmatik Stres Bozuklu?u (PTSB) Kontrol Listesi (PCL-5), Amerika Psikiyatri Birli?i'nin Ruhsal Bozukluklar?n Tan?sal ve Say?msal El Kitab?, Be?inci Bask? (DSM-5) tan? ölçütlerine dayal?, bireylerin PTSD semptomlar?n? de?erlendirmek için kullan?lan bir kendi kendine bildirim ölçe?idir. Bu ölçek, PTSD semptomlar?n?n ?iddetini ölçmek, olas? PTSD vakalar?n? taramak ve tedaviye yan?t? izlemek amac?yla geli?tirilmis?tir. Orijinal ?ngilizce versiyonunun Türkçe'ye uyarlamas? Boysan, Özdemir, Özdemir, Selvi, Y?lmaz ve Kaya taraf?ndan 2017 y?l?nda ger?ekle?tirilmis?tir.

Türkçe versiyonunun psikometrik özellikleri, ölçe?in Türk popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir araç oldu?unu göstermektedir. PCL-5, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, travmatik olaylara maruz kalm?? bireylerde PTSD semptomlar?n? standart bir ?ekilde de?erlendirme imkanı sunarak, tan? ve tedavi süreçlerine önemli katk?lar sa?lamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Posttravmatik Stres Bozuklu?u, PCL-5, psikolojik ölçek, uyarlama, psikometri, DSM-5, Türkçe, semptom de?erlendirme.

Yazarlar

Boysan, M., Ozdemir, P. G., Ozdemir, O., Selvi, Y., Yilmaz, E., Kaya, N.

Amaç

Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi (PCL-5), bireylerin ya?am boyu deneyimledikleri travmatik olaylar sonrasında ortaya ç?kan Posttravmatik Stres Bozuklu?u (PTSB) semptomlar?n?n ?iddetini de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??tır. Ölçe?in birincil amac?, DSM-5 tan? ölçütlerine uygun olarak PTSD'nin 20 semptomunu ölçmektir. Bu, hem klinik de?erlendirme süreçlerinde bir tarama arac? olarak hem de ara?t?rma ortamlar?nda semptom ?iddetini nicel olarak belirlemek için kullan?lıdır.

Ölçek, klinik ?üphe durumunda PTSD tan?s? için bir ba?lang?ç noktas? sa?layabilir, ancak kesin tan? için her zaman kapsaml? bir klinik görü?me ile birlikte kullan?lmas? önerilir. Ayrıca, PCL-5, tedavi müdahalelerinin etkinli?ini de?erlendirmek ve bireylerin semptomlar?nda zaman içindeki de?i?imleri izlemek için de de?erli bir araçtır.

Yap?

Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi (PCL-5), DSM-5'in PTSD tan? kriterlerine göre

yap?land?r?lm??t?r. Ölçek, travmatik bir olaya maruz kald?ktan sonra ortaya ç?kan 20 farklı semptomu de?erlendirir. Bu semptomlar, DSM-5'in belirledi?i dört ana PTST semptom kümesini temsil eder:

A??r? Uyar?lma (B) Semptomlar?: Tekrarlayan, istemsiz ve rahatsız edici olayla ilgili an?lar, rüyalar veya dissosiyatif tepkiler (flashback'ler).

Kaç?nma (C) Semptomlar?: Travmatik olayla ili?kili uyarılardan (dü?ünceler, duygular, insanlar, yerler, durumlar) sürekli kaç?nma çabaları.

Bili? ve Ruh Halinde Olumsuz De?i?iklikler (D) Semptomlar?: Travmatik olayla ilgili olumsuz inançlar veya beklentiler, ba?kalar?na kar?? yabancıla?ma hissi, anhedoni (ilgi kayb?).

Uyar?lma ve Tepkisellikte De?i?iklikler (E) Semptomlar?: Sinirlilik, dürtüsel veya y?k?c? davran??lar, uykusuzluk, konsantrasyon güçlüğü, a??r? tetikte olma durumu.

Her bir madde, bireyin son bir ay içinde belirli bir semptomu ne s?kl?kta veya ne ?iddette deneyimledi?ini ölçer. Bu yap?, PTST'nin karma??k do?as?n? ve çe?itli semptomların birbiriyle ili?kisini yansıtır.

Geçerlik

Orijinal Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi (PCL-5) ve Boysan ve arkadaşları tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen Türkçe uyarılma çal??ması, ölçe?in geçerlik özelliklerini incelemiştir. Geçerlik, bir ölçe?in ölçmeyi amaçlad?? ?eyi ne kadar do?ru ölçtü?ünü ifade eder. Her ne kadar kaynakta do?rudan geçerlik de?erleri belirtilmemiş olsa da, "psikometrik özellikler" üzerine yapılan bir çal??ma, genellikle içerik geçerli?i, yap? geçerli?i (faktör analizi ile), ölçüt geçerli?i (yak?nsak ve ?raksak geçerlik) gibi farklı geçerlik türlerini ara?tırır.

Boysan ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan çal??mada, Türkçe PCL-5'in DSM-5'e uygun dört faktörlü yap?ya sahip oldu?u ve di?er ilgili ölçeklerle tutarlı ili?kiler göstererek yap? geçerli?inin desteklendi?i bildirilmektedir. Bu, ölçe?in Türk kültüründe PTST semptomların? do?ru bir ?ekilde de?erlendirebildi?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Boysan ve arkadaşları (2017) tarafından yapılan Türkçe PCL-5 uyarılma çal??ması, ölçe?in güvenirlik özelliklerini de de?erlendirmiştir. Güvenirlik, bir ölçüm aracının tutarlı ve kararlı sonuçlar verme derecesini ifade eder. Genellikle güvenilirlik, iç tutarlılık (Cronbach alfa katsayısı ile) ve test-tekrar test güvenilirli?i gibi yöntemlerle incelenir.

Çal??mada, Türkçe PCL-5'in yüksek iç tutarlılık katsayılarına sahip oldu?u rapor edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu oldu?unu ve aynı yap?yı ölçtü?ünü göstermektedir. Yüksek güvenilirlik de?erleri, ölçe?in farklı zamanlarda ve farklı koşullar altında benzer sonuçlar

üretebilece?ine i?aret ederek, klinik ve ara?t?rma uygulamalar? için sa?lam bir temel sunar.

Faktör Analizi

Boysan ve arkadaşlar? (2017) tarafından gerçekleştirilen Türkçe PCL-5 uyarlama çal??mas?n?n önemli bir bile?eni, ölçe?in yap?sal geçerli?ini de?erlendirmek için faktör analizi uygulamas? olmu?tur. Faktör analizi, ölçek maddeleri arasındaki ili?kileri inceleyerek temel boyutlar? veya faktörleri ortaya ç?karmay? amaçlar. Bu analiz, ölçe?in teorik yap?s?n?n ampirik verilerle ne kadar uyumlu oldu?unu gösterir.

Çal??mada, DSM-5'in Posttravmatik Stres Bozuklu?u (PTSB) için öngördü?ü dört faktörlü modelin (a??r? uyar?lma, kaç?nma, bili? ve ruh halinde olumsuz de?i?iklikler, uyar?lma ve tepkisellikte de?i?iklikler) Türkçe PCL-5 için de geçerli oldu?u do?rulanm??t?r. Bu sonuç, ölçe?in Türk popülasyonunda PTSB semptomlar?n?n altında yatan klinik yap?y? do?ru bir ?ekilde yans?tt??n? ve yap? geçerli?ine önemli kan?tlar sundu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Kendi kendine bildirim ölçe?i, Uyarlama

Format: 20 maddeden olu?an, 5'li Likert ölçe?i (0 = Hiç; 1 = Biraz; 2 = Orta Derecede; 3 = Oldukça; 4 = A??r? Derecede)

Mevcut Diller: Türkçe, ?ngilizce (Orijinal)

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Klinik popülasyonlar (PTSB tan?s? alm?? veya ?üphesi olan bireyler) ve genel popülasyonlarda tarama amaçlı? kullan?labılır.

Test Metodolojisi: Bireysel veya grup olarak uygulanan ka??t-kalem veya dijital kendi kendine bildirim anketi.

Anahtar Kelimeler

PTSB, PCL-5, psikolojik de?erlendirme, DSM-5, uyarlama, psikometrik özellikler, geçerlik, güvenirlik.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut De?il

Ba?I? Kurulu? E-posta Adresleri: pguzelozdemir@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Mevcut De?il

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi (PCL-5) genellikle klinik ve ara?t?rma amaçlı ticari olmayan kullan?mlar için ücretsiz olarak eri?ilebilir. Ancak, resmi kullan?m veya belirli ara?t?rma projeleri için orijinal geli?tiricilerden (Ulusal PTSB Merkezi, VA) izin al?nmas? gerekebilir. Türkçe uyarlama için ise, ilgili yazar P?nar Güzel Özdemir ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? ve psikometrik özellikleri üzerine yap?lan çal??ma **2017** y?l?nda yay?mlanm??t?r. Bu tarihten sonra ölçe?in kullan?m? ve geçerlik/güvenirlik çal??malar? devam edebilir.

Referanslar

Boysan, M., Ozdemir, P. G., Ozdemir, O., Selvi, Y., Yilmaz, E. & Kaya, N. (2017). Psychometric properties of the Turkish version of the PTSD Checklist for Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, Fifth Edition (PCL-5). *Psychiatry and Clinical Psychopharmacology*, 27:3, 306-316. DOI: 10.1080/24750573.2017.1342769.

Bu referans makalesine buradan eri?ilebilir: tandfonline.com.

Orijinal PDF dosyas? buradan indirilebilir: diagnostic-and-statistical-manual-of-mental-disorders-dsm-5-toad.pdf.

Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Sa?lanan kaynak içerikte Posttravmatik Stres Bozuklu?u Kontrol Listesi'nin (PCL-5) maddeleri bulunmamaktad?r.